

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ “ВІЦЕБСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ
ЎНІВЕРСІТЭТ ІМЯ П.М. МАШЭРАВА”

УДК 882.6 (06)

№ дзярж. рэгістрацыі 20062120

Інв. № _____

УДК 821.161.3.09(476.5)(047.31)

ББК 83.3(4Бел)6я03

Л64

ЗАЦВЯРДЖАЮ:

Прарэктар па навуковай рабоце
УА “ВДУ імя П.М. Машэрава”

І.М. Прышчэпа І.М. Прышчэпа

“20” *дэкабры* 2010 г.

СПРАВАЗДАЧА

аб навукова-даследчай рабоце

“Літаратура Віцебшчыны ў славянскім культурным кантэксце:

гісторыя, сучаснасць, перспектывы”

па ДПФД “Беларуская мова і літаратура 38”

(заклучны)

Н - 315

Начальнік
навукова-даследчага сектару,
кандыдат гістарычных навук

А.Л. Дзядзінкін
“15” 12 2010 г.

Навуковы кіраўнік НДР
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт

В.І. Русілка
“08” 12 2010 г.

Нормакантралёр

Т.В. Харкевіч
“18” 12 2010 г.

Віцебск 2010

СПІС ВЫКАНАЎЦАЎ

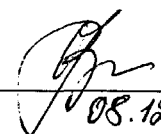
Кіраўнік работы,

загадчык кафедры беларускай
літаратуры факультэта беларускай філалогіі
і культуры УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”,
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт

08.12.2010 В.І. Русілка

Выканаўцы:

Кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай
літаратуры УА “ВДУ
ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 В.І. Русілка

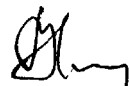
Доктар філалагічных навук, прафесар,
акадэмік, галоўны навуковы
спецыяліст НАН Беларусі

08.12.2010 У.В. Гніламедаў

Кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай
літаратуры УА “ВДУ
ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 В.Ю. Бароўка

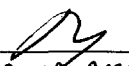
Кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай
літаратуры УА “ВДУ
ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 В.Ф. Падстаўленка

Кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай
літаратуры УА “ВДУ
ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 Г.П. Харошка

Кандыдат філалагічных навук,
дацэнт кафедры беларускай
літаратуры УА “ВДУ
ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 В.В. Лапацінская

Старшы выкладчык
кафедры беларускай літаратуры
УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”

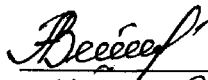

08.12.2010 І.В. Саматой

Старшы выкладчык
кафедры беларускай літаратуры

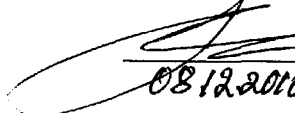
УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 В.У. Таранеўскі

Выкладчык
кафедры беларускай літаратуры
УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 Т.У. Аляксеева

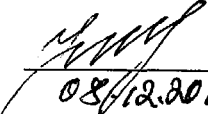
Выкладчык
кафедры беларускай літаратуры
УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 Ф.В. Навасельцава

Лабарант
кафедры беларускай літаратуры
УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 А.В. Міхайлоўская (Бабянкава)

Лабарант
кафедры беларускай літаратуры
УА “ВДУ ім. П.М.Машэрава”

08.12.2010 К.С. Кукушкіна

РЭФЕРАТ

Справаздача 92 с., 1 кн., 102 крыніцы.

ВІЦЕБШЧЫНА, ТВОРЧАЯ ІНДЫВІДУАЛЬНАСЦЬ, ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС, ПРАБЛЕМАТЫКА, ЖАНР, СТЫЛЬ, МАСТАЦКАЕ НАРОДАЗНАЎСТВА, ТРАДЫЦЫІ, НАВАТАРСТВА.

Аб'ект даследавання – творы ўраджэнцаў Віцебшчыны.

Мэта работы – тыпалагічны аналіз мастацкай спадчыны пісьменнікаў Віцебшчыны ў кантэксце славянскіх культур, даследаванне рэгіянальных асаблівасцей, традыцый і сучаснага стану літаратурнага працэсу на Віцебшчыне, творчых індывідуальнасцей пісьменнікаў, вызначэнне адметнасці і перспектывы культурнага і літаратурнага развіцця рэгіёна ў славянскім кантэксце.

Метады даследавання: культурна-гістарычны, біяграфічны, феноменалагічны, параўнальна-гістарычны, структурна-тыпалагічны, дэскрыптыўны.

Атрыманыя вынікі: сістэматызаваны факты бягучага літаратурнага працэсу на Віцебшчыне. Актуалізавана роля ў сучасным літаратурным працэсе творчых асоб А. Маўзона, А. Моркаўкі, А. Вярцінскага, В. Маслюка, А. Асіпенкі, Т. Хадкевіча, А. Салтука, Б. Беляжэнкі, С. Рублеўскага, М. Райчонка; устаноўлена, што важнейшым ідэйна-тэматычным матывам іх творчасці з'яўляецца асэнсаванне рэгіянальнай асновы нацыянальнага характару. Зроблены вывад, што ў адлюстраванні пісьменнікамі Віцебшчыны падзей Вялікай Айчыннай вайны пераважае трагічная дамінанта.

Даказана, што бягучы літаратурны працэс на Віцебшчыне характарызуецца з'яўленнем новых творчых індывідуальнасцей (Л. Сіманёнак, А. Гінько, А. Крыклівец і інш.), актывізацыяй творчасці рускамоўных пісьменнікаў, прадуктыўнай і інтэнсіўнай дзейнасцю абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі. Даказана, што творчасць ураджэнцаў Віцебшчыны на працягу XX стагоддзя была цесна звязана з вядучымі тэндэнцыямі сучаснага грамадска-культурнага развіцця, дэтэрмінавалася асаблівасцямі функцыявання нацыянальнай літаратуры ў перыяд інтэнсіўнай глабалізацыі і інтэрнацыяналізацыі; што літаратура

Віцебшчыны мае рэгіянальную спецыфіку, прадстаўленую арыгінальнымі архетыпамі, сімваламі, канцэптамі, дамінантнае становішча сярод якіх мае канцэпт памежжа.

Абагульнены асобныя факты літаратурных сувязей пісьменнікаў Віцебшчыны і прадстаўнікоў рускай, польскай, украінскай, балгарскай і чэшскай літаратур і даказана, што ў творчасці сучасных празаікаў Віцебшчыны актыўна выкарыстоўваюцца прыёмы інтэртэкстуальнасці, заснаваныя на алузіях, рэмінісцэнцыях, прамых цытатах з Бібліі і сусветнай літаратуры ХХ стагоддзя.

Устаноўлена, што ў жанравай сістэме літаратуры Віцебшчыны пераважаюць апавяданне, аповесць, паэма, лірычны верш, драма і недастаткова распрацаваны буйныя эпічныя формы. Выяўлены асаблівасці структурнай арганізацыі твораў віцебскіх пісьменнікаў, зроблены вывад аб устойлівай прысутнасці сіметрычнага этнатопу ў іх творчасці.

Устаноўлена, што мастацкае народазнаўства ў творчасці пісьменнікаў Віцебшчыны дэтэрмінуецца пераважна імкненнем аўтараў рэпрэзентаваць, перш за ўсё ў творах пра Вялікую Айчынную вайну, рамантызаваны тып беларускага нацыянальнага характару, аднавіць аб'ектыўную карціну айчынай рэчаіснасці ў яе лакальных праявах. Аўтаэтнастэрэатыпы беларусаў у творчасці пісьменнікаў Віцебшчыны галоўным чынам маюць кампліментарны характар. У прозе аўтараў Віцебшчыны дамінуюць культуралагічная і сюжэтна-кампазіцыйная функцыі мастацкага народазнаўства.

Прапанаваны канкрэтныя метады і прыёмы вывучэння творчасці пісьменнікаў Віцебшчыны на ўроках літаратуры ў сярэдняй школе. Вызначана, што найбольш эфектыўнай формай укаранення рэгіянальнага кампанента ў літаратурную адукацыю з'яўляюцца факультатыўныя заняткі.

Вынікі даследавання ўкаранення ў вучэбны працэс.

Сфера выкарыстання – літаратуразнаўства, вучэбны працэс.

ЗМЕСТ

Уводзіны.....	7
1. Даследаванне творчых індывідуальнасцей у суаднесенасці з літаратурным працэсам	12
2. Жанрава-стылёвая парадыгма і жанравая	44
3. Мастацкае народазнаўства ў прозе Віцебшчыны	63
4. Традыцыі і наватарства як важная заканамернасць рэгіянальнага літаратурнага працэсу	69
5. Перспектывы далейшага развіцця і практычнага выкарыстання атрыманых вынікаў	73
Заклучэнне.....	75
Спіс выкарыстаных крыніц.....	78